

Довідка

про розробку та просування проекту „Про створення перспективних моделей екомобілів та організацію їх серійного виробництва в Україні”, як вихідних матеріалів для створення Державної науково-технічної програми **„Виробництво малотоннажних вантажних та інших перспективних моделей екомобілів”**

1. Перспективи створення вітчизняного виробництва екомобілів в Україні давно привертають увагу (стор. 68, тут і далі посилання на проект), але з тієї пори ще не були створені достатні умови для вирішення цієї проблеми, **не було розроблено і змістовного проекту відповідної державної програми**. На основі напрацювань, аналізу напрямків та динаміки світового розвитку електромобілебудування розроблені матеріали „Про створення перспективних моделей екомобілів та організацію їх серійного виробництва в Україні”, як вихідні для створення державної науково-технічної програми **„Виробництво малотонажних вантажних та інших перспективних моделей екомобілів”**, автор Парафенко М.І.

Розробка проекту була розпочата за власною ініціативою автора на базі багаторічного досвіду у створенні оригінальних конструкцій автомобілів, систем шасі та роботи в науково-дослідних проектах високотехнологічних напрямків (стор. 64-66).

Сприяли прискоренню розробки проекту наслідки невдалої спроби АТ „Електромобіль” (м. Київ) створити вантажний електромобіль на базі автомобіля ЛуАЗ. (стор. 21-26, 67). В результаті цієї роботи, аналізу переобладнання автомобілів в зарубіжжі на електротягу та тенденцій розвитку цього напрямку виникла спрямованість на **докорінну переробку конструкцій класичних автомобілів під концепцію екомобілів**, яку потім державна експертиза визнала, як **„основний практичний результат дослідних робіт”** автора проекту (відгук ВАТ „Укравтобуспром”, протокол від 21.04.2008 р., № 16/8).

2. **Доручення президента України Л. Кучми** в 2004 р. щодо пошуку можливості впровадження в серійне виробництво електромобілів в Україні (стор. 68) сприяло впевненості в роботі над проектом та в пошуках технічних рішень при розробці конструкцій. Сприяв також і лист Мінпромполітики України (стор. 69,70), в якому, зокрема, відзначалось, що **„...Києву нужен грузопассажирский электромобиль-гибрид грузоподъёмностью 500-1000 кг”** (стор. 69, 70). Цим була підтверджена необхідність аналізу та пошуку конструктивних схем, в т.ч. для конструкцій вантажних екомобілів.

Скептичне твердження автора вищезгаданого листа щодо неспроможності України **„...создать серийно выпускаемый электромобиль в ближайшие 20-50 лет...”** і що **„даже самый современный образец не может быть поставлен на серийный выпуск”** раніше викликало обурення у автора проекту, а тепер цей скептицизм майже підтверджується, бо **за минулі 5 років з того часу в галузі екомобілебудування головне досягнення держави полягає тільки в появі відгуку державної експертизи на згаданий проект**.

3. Матеріали проекту в першій редакції розглядалися Головним Управлінням промислової, науково-технічної та інноваційної політики **Київської міської державної адміністрації** (ГУ промполітики КМДА). Листом від 11.10.2006 р. № 045-869-Н визнано, що його **„...реалізація може мати загальнодержавне значення, ... вважаємо за можливе порадити Вам безпосередньо звернутися до можливого Замовника ... з боку держави - Міністерства промислової політики України”** (стор. 72, 73).

Крім того, листом від 13.10.2006 р., № 885 ГУ промполітики КМДА проект був спрямований на рецензію до ВАТ „Київський мотоциклетний завод” (стор. 74).

4. Відгуком від 16.11.2006 р., № ММЗ 11.07 ВАТ „Київський мотоциклетний завод” дав позитивну оцінку проекту та відзначив, що проект може послужити основою **для створення Державної Програми** з цієї тематики та буде сприяти її реалізації в частині накопиченого досвіду та ідейного змісту (стор. 75, 76). ВАТ „Київський мотоциклетний завод” запропону-

вав також свою участь та відповідні можливості для експериментальних розробок і організації серійного виробництва екомобілів в умовах заводу. Але **КМДА навіть не знайшла необхідним розглянути пропозиції заводу, який мав всі підстави для перепрофілювання і забезпечення розвитку промисловості Києва** (див. примітку в кінці цього тексту).

5. Матеріали проекту неодноразово розглядалися на зборах вчених та профільних спеціалістів НТУ України „Київський політехнічний інститут” („КПІ”) та Київської міської організації спілки наукових та інженерних об’єднань (КО СНІО), а також на нарадах у проректора з наукової роботи „КПІ” (стор. 77) та його заступника, за участю віце-президента та членів Президії КО СНІО. Завдяки всебічному аналізу було враховано ряд зауважень по суті та змісту проекту. В останній редакції проект розміщено на інтернет-сторінці „Екомобіль - життя без вихлопу”, www.e-m.org.ua

6. У квітні 2008 року проект був спрямований на розгляд до Міністерства промислової політики України. З метою підтвердження актуальності та відповідності запропонованої проектом тематики пріоритетним напрямкам розвитку України, Мінпромполітики, листом від 14.04.2008 р., № 01/4-1-4-156 спрямовує цей проект до головної організації з питань забезпечення за напрямом „Автомобільне машинобудування” – ВАТ „Укравтобуспром” (м. Львів) для опрацювання та підготовки експертного висновку. ВАТ „Укравтобуспром” на той час вже розробляв проект „Державної програми розвитку автомобільної промисловості та регулювання ринку автомобілів у період до 2015 року”.

7. Матеріали проекту були обговорені на засіданні науково-технічної ради інституту та правління ВАТ „Укравтобуспром” Мінпромполітики України (протокол від 21.04.2008 р., № 16/8). Відгуком від 23.04.2008р., № 434 визнана цінність всіх положень проекту, а саме:

7.1 **„Пропозиції Парафенка М.І. щодо розвитку НДДКР в Україні по екомобілях безперечно слухні і актуальні, як з умов альтернативної енергетики автопарку і зменшення залежності від імпорту нафтопродуктів, так і з умов покращення екології довкілля” та визначені „... як неминучі напрямки розвитку з врахуванням світових тенденцій розвитку”**,

7.2. визнана **„необхідність докорінної переробки конструкції класичних автомобілів під концепцію екомобілів”** і визнана **„основним практичним результатом дослідних робіт”** автора проекту необхідність **„розробки відповідних ... конструкцій оригінальних кузовів і систем шасі”**,

7.3. відзначені **„...констатації необхідності застосування більш ефективних джерел енергозабезпечення (нового покоління акумуляторів, де, зрештою, сконцентровані зусилля і в зарубіжних проектах)”**,

7.4. відзначена необхідність **„проведення науково-дослідних робіт із залученням інститутів НАН України з виготовлення нового покоління акумуляторів високої питомої енергомісткості (з залученням підприємств ВПК)”**,

7.5. констатована **„необхідність формування у 2008 році міжгалузевої програми НДДКР Мінпромполітики, Міносвіти і науки, НАН України щодо першого етапу реалізації робіт по 2 основних проблемах - дослідно-експериментальних зразків міських електромобілів”**,

7.6. зазначено що **„Розробка і виготовлення, випробування і підконтрольна експлуатація цих {двох із запропонованого автором розмірного ряду} електромобілів впродовж 3-4 років дозволила б поставити питання про промисловий розвиток проекту із залученням інвестицій і організації серійного виробництва”**,

7.7. запропоновано **„необхідним формування міжгалузевої державної програми (Мінпромполітики, Міносвіти і науки, НАН України) з формуванням двох етапів – НДКР ... та організації малосерійного виробництва із залученням зацікавленого інвестора або на одному з державних машинобудівних заводів ВПК з державною інвестицією ..., вихід на програму виробництва 500-1500 шт./річно з прийняттям законодавчих і нормативних актів з умов стимулювання збуту ...”**

8. В листі від 12.05.2008 р. № 01/4-1-582 Департамент загального машинобудування посилається на значне скорочення бюджетних асигнувань на розвиток науки в цілому та непередбаченість витрат на розробку перспективних моделей екомобілів, пропонує провести створення дослідно-експериментальних зразків електромобілів в рамках „Державної програми розвитку автомобільної промисловості та регулювання ринку автомобілів у період до 2015 року” та пропонує автору взяти участь у розробці проекту цієї програми.

9. Розробник „Державної програми розвитку автомобільної промисловості та регулювання ринку автомобілів у період до 2015 року” (ВАТ „Укравтобуспром”) участь автора в розробці проекту програми відхилив, мотивуючи це тим, **що розробка вже на стадії завершення.**

10. З появою проекту, в м. Буча відбулося зібрання ентузіастів екомобілебудування України, в т. ч. провідних спеціалістів та представників інститутів цього напрямку, де на зборах після презентації проекту була заснована **спілка „Екомобіль”, яку очолив автор проекту.**

11. Спілка „Екомобіль” запропонувала залучити провідних профільних спеціалістів Верховної Ради України для підготовки проектів необхідних регуляторних актів, щоб Верховна Рада могла прийняти відповідні Постанови (вх. до ВР від 10.06.2008р., № 09-0572.10.08/06.08). Розглядати такі пропозиції без затвердження програми, з одного боку, не доцільно, а з іншого боку, її затвердження **без законодавчої бази неможливе.** Пропозиції спілки „Екомобіль” **залишилися без розгляду та без відповіді.**

12. Проектом передбачений механізм відносин на організаційному етапі (стор. 46), на якому промисловці та потенційні інвестори визначилися би в умовах подальшої реалізації проекту. Керівництво Союзу промисловців та підприємців не звернуло уваги на свою роль в цьому процесі і надана йому інформація (вх. № 644 від 10.06.08р.) **залишилася без відповіді.**

13. На матеріали (99 арк.) спілки „Екомобіль” від 10.06.2008р., № 05/06, Кабінет міністрів України листом від 17.06.2008р. № 30373/1/1-8-08 дав доручення Мінпромполітики на їх опрацювання.

14. Листом від 16.07.2008 р. №21/4-1-221 Мінпромполітики, посилаючись на попередній лист від 12.05.2008 р. № 01/4-1-582, знову повідомило, що кошторисами витрат не передбачається проведення науково-дослідних та проектно-конструкторських робіт, пов'язаних з розробкою перспективних моделей електромобілів.

Цим же листом Мінпромполітики повідомило про те, що **напрямки розвитку електромобілебудування включені в проект „Державної програми розвитку автомобільної промисловості та регулювання ринку автомобілів у період до 2015 року”.**

Крім того, посилаючись на лист відділення фізико-технічних проблем енергетики (ВФТПЕ) НАН України від 15.07.2008 р. № 70/10-16.2 та на зацікавленість проблемами електромобілів НАН України, Мінпромполітики пропонує звернутися до ВФТПЕ щодо формування та відкриття державної програми екомобілебудування під егідою НАН України.

15. При ознайомленні в інтернеті з проектом „Державної програми розвитку автомобільної промисловості та регулювання ринку автомобілів у період до 2015 року”, виявилось, **що концепція під створення цієї програми була схвалена розпорядженням Кабінету Міністрів України ще від 03.08.2006р., № 452-р.** Тому проект згаданої програми був розроблений в 2008 р. з запізненням, при падінні попиту на автомобілі, коли світовий ринок вже був ними перенасичений. Як наслідок, виникають сумніви доцільності досягнення запропонованих та очікуваних цим проектом показників. **Напрямок же екомобілебудування в проект цієї програми виявився не включеним з невідомих причин, що суперечить запевненням самого Мінпромполітики згідно з його листом від 16.07.2008 р., № 3 21/4-1-221.**

16. Щодо формування та відкриття державної програми під егідою НАН України Вченим секретарем ВФТПЕ автору проекту було усно повідомлено, що за відсутністю коштів в даний час Кабінетом міністрів знімається фінансування навіть з діючих програм.

17. На лист спілки „Екомобіль” (вх. від 10.06.2008р., № 440/40642-01) Секретаріат Президента України листом від 01.07.2008 р., № 31-02/1705 повідомив, що звернення з проханням внести питання про стан та перспективи екомобілебудування в нашій державі на розгляд засідання Ради національної безпеки і оборони України за дорученням Глави держави надіслано до Національної Академії Наук України з проханням розглянути його і **науковий висновок** надіслати до Секретаріату Президента України.

18. В НАН України стверджують, що такі матеріали надходили тільки з боку Секретаріату Кабінету Міністрів (від 17.06.2008р. № 30373/1/1-08). Тому НАН України надіслала відповідь тільки на адресу Мінпромполітики (від 17.07.2008 р., № 70/1481-5, додаток 3). Цим листом підтримуються пропозиції щодо розробки **концепції (?)** Державної науково-технічної програми. Слід зауважити, що спілка „Екомобіль” не подавала пропозицій щодо розробки концепції окремо від створення Державної програми „Виробництво малотонажних вантажних та інших перспективних моделей екомобілів”, враховуючи взаємозв'язок створення програми і концепції.

19. Автор проекту має великий досвід створення оригінальних транспортних засобів (стор. 64-66) та виконання робіт в складних науково-технічних спрямуваннях, в т.ч. в галузі ракетно-космічної техніки за постановами Ради міністрів СРСР та ВПК (стор. 60,61).

В творчій лабораторії автора проекту проводяться експериментальні роботи щодо створення перших трьох (із запропонованого в проекті розмірного ряду) дослідно-експериментальних моделей екомобілів. Знайдені прогресивні технічні рішення щодо конструктивних схем та компоновки силових модулів, визначені основні масогабаритні характеристики цих трьох типорозмірів та конструктивні особливості шасі, кузовів та кабін,

За пропозицією Мінпромполітики України ведуться підготовчі роботи зі створення документації на одержання патентів на винаходи та корисні моделі.

Враховуючи неминучість розвитку цього напрямку в Україні з урахуванням світових тенденцій (п.7.1) найближчим часом, за рахунок сімейного бюджету автор намагається своєчасно створити конче необхідні для розвитку держави науково-технічні напрацювання, але такий шлях не є досконалим та затягує появу запланованих результатів.

20. В той же час, як повідомляє interfax.kiev.ua, „...соответствующие проекты были презентованы в Киеве представителями Mitsubishi „в ходе встречи с премьер-министром Украины Юлией Тимошенко”. Так, Mitsubishi презентovala українській стороні електромобіли собственого виробництва, которые работают на электроэнергии, а не на нефтепродуктах или газе. По мнению представителей корпорации, использование электромобилей выгодно для Украины, поскольку она вырабатывает избыточное количество электроэнергии. Юлия Тимошенко позитивно оценила все проекты, отметив, что **Украина их изучит** и более детально обсудит во время украинскояпонского заседания по вопросам делового сотрудничества в марте 2009 года”.

21. Отже неминучість розвитку екомобільного транспорту в Україні визначена проектом, визнана експертизою (додаток 2, п.п.7.1-7.7) та підтверджена пропозиціями Японії. Є два реальних шляхи цього розвитку. Один з них вже почали пропонувати з Японії (п. 20). Цей сигнал підтверджує своєчасність проекту та вірність висновків державної експертизи. Шлях цей легкий, спрямований на розвиток економіки зарубіжжя та безперспективний для України. Другий шлях запропонований автором проекту та державною експертизою. Це шлях створення національної галузі екомобіле-будування на базі науково-технічного потенціалу України (в т.ч. з можливістю урахування пропозицій і Японії). Він складніший, клопіткий, але перспективний та спрямований на соціально-економічний і всебічний розвиток України (стор. 43-45). На створення електромобіля „iMIEV” фірмою Mitsubishi в Японії витрачено

майже стільки ж часу, як в Україні на докази автора проекту, щодо перспектив напрямку вітчизняного екомобілебудування.

22. Мінпромполітики України листом від 03.04.2009 №21/4-1-89 запропонувало автору проекту разом із фахівцями НАН України з розробки проекту Концепції програми на основі матеріалів автора проекту з метою її погодження з відповідними міністерствами та відомствами і складання узагальненого висновку до Мінекономіки.

Автор проекту самостійно розробив проект Концепції для 1-ого читання і спрямував його на адресу віце-президента НАН України академіка Наумовця А.Г. для розгляду та опрацювання фахівцями НАН України, та копію Концепції – заступнику Міністра промполітики України Падалку В.Г.

Відповідно до доручення Секретаріату Президента України від 30.03.2009 № 22/028391-10К, Мінпромполітики розглянуло звернення автора проекту до Президента України, та листом від 29.04.2009 № 24/4-1-149 повідомило автора проекту про те, що Міністерство промислової політики планує проведення наради з розгляду питання про стан та перспективи розвитку екомобілебудування із залученням зацікавлених міністерств та організацій, і що про дату та про час проведення наради автора проекту буде повідомлено додатково.

23. За дорученням Секретаріату КМУ Мінпромполітики призначило нараду з наступних питань:

- Стан та перспективи розвитку нової галузі машинобудування - екомобілебудування.
- Обговорення проекту концепції державної науково-технічної програми "Виробництво малотонажних вантажних та інших перспективних моделей екомобілів".

Саме цей проект і був презентований на зібранні в Бучі 19 квітня 2008 року.

Після цього автором проекту був також розроблений проект концепції цього напрямку, та спрямований до НАНУ та Мінпромполітики України для подальшого опрацювання.

Тепер ці питання будуть розглядатися на нараді 16 липня 2009 року, про що повідомив заступник Міністра промислової політики Падалко В.Г. листом від 06.07.2009 р. за №01/5-1-832.

Автор проекту та концепції М.Парафенко на нараді зробить доповідь по основних пунктах програми.